

AZƏRBAYCANDA "LAYİQLİ ƏMƏYİN SƏVİYYƏSİNİN ÖYRƏNİLMƏSİ MƏQSƏDİ
İLƏ KEYFİYYƏTLİ MƏŞĞULLUĞUN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ" NƏ DAİR
SEÇMƏ STATİSTİK MÜAYİNƏNİN
NƏTİCƏLƏRİ HAQQINDA

SATİSTİK BÜLLETEN

BAKİ - 2016

**Azərbaycan Respublikasının
Dövlət Statistika Komitəsi**

**AZƏRBAYCANDA “LAYİQLİ ƏMƏYİN SƏVİYYƏSİNİN
ÖYRƏNİLMƏSİ MƏQSƏDİ İLƏ KEYFİYYƏTLİ
MƏŞĞULLUĞUN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ”NƏ DAİR
SEÇMƏ STATİSTİK MÜAYİNƏNİN
NƏTİCƏLƏRİ HAQQINDA**

STATİSTİK BÜLLETEN

BAKİ - 2016

Mündəricat

Giriş.....	5
1. Müayinə sənədləri.....	6
2. Layiqli əmək və keyfiyyətli məşğulluğun konsepsiyası və əsas anlayışları.....	6
3. “Layiqli əməyin səviyyəsinin öyrənilməsi məqsədi ilə keyfiyyətli məşğulluğun qiymətləndirilməsinə dair” statistik seçmə müayinənin nəticələrinin təhlili.....	11

Əlavələr:

Əlavə 1. Cədvəllər.....	17
1. İqtisadi fəal əhalinin, o cümlədən məşğul və işsiz əhalinin yaş qrupları üzrə bölgüsü.....	18
2. Məşğul əhalinin əsas işdə iqtisadi fəaliyyət növləri.....	19
3. Məşğul əhalinin təhsil səviyyəsi üzrə bölgüsü.....	20
4. Məşğul əhalinin təhsil səviyyəsi və yaş qrupları üzrə bölgüsü.....	21
5. Məşğul əhalinin cins və yaş qrupları üzrə bölgüsü.....	22
6. Məşğul əhalinin əsas iş yeri və cins üzrə bölgüsü.....	23
7. İşsiz əhalinin təhsil səviyyəsi üzrə bölgüsü.....	24
8. İşsiz əhalinin cins və yaş qrupları üzrə bölgüsü.....	25
9. Məşğul əhalinin əsas və əlavə iş yerində cins və faktiki işlənmiş iş saatları üzrə bölgüsü.....	26
10. Əsas və əlavə iş yerində 40 saatdan çox işləmə səbəbləri üzrə bölgü.....	27
11. Əsas iş yerini dəyişmək və ya əlavə iş yerinə keçmək istəyənin əsas səbəbləri.....	28
12. Növbəti 12 ay müddətində iş yerinin saxlanması üzrə bölgü.....	29
13. İşçilərin iş yerlərinə etibarlılığına dair cinslər üzrə bölgüsü.....	30
14. Əmək qanunvericiliyə uyğun olaraq güzəşt və kompensasiyalar.....	31
15. Kollektiv müqavilənin bağlanmasıyla iştirakla bağlı yaş qrupları üzrə bölgü.....	32

16. Məşğul əhalinin son 3 ay ərzində əmək haqqı almaqları üzrə bölgüsü.....	33
17. Təlim (peşə hazırlığı) keçənlərin cinslər üzrə bölgüsü.....	34
18. Dövlət məşğulluq xidməti orqanları və ya işəgötürən tərəfindən təlim haqqının (peşə hazırlığı) ödənilməsi üzrə bölgü.....	36
19. İş şəraitinin təhlükəsizliyi üzrə bölgüsü.....	36
20. İş şəraitini əlverişsiz və ya təhlükəli hesab edənlərin bölgüsü.....	37
21. İş yerinə getmək üçün istifadə etdiyi nəqliyyat növü.....	38
22. İş yerinə çatmaq üçün orta hesabla sərf olunan vaxt üzrə bölgü.....	39
23. Əmək fəaliyyəti ilə yanaşı ev işlərinin yerinə yetirilməsi üzrə bölgü.....	40
24. 6 yaşadək uşaqlara qulluq üzrə bölgü.....	41

Giriş

Beynəlxalq Əmək Konfransının 87-ci sessiyasında qəbul edilmiş Layiqli əmək konsepsiyasına uyğun olaraq, layiqli əmək hər hansı ayrı-seçkilik istisna olmaqla, insanın azad, bərabər, təhlükəsiz və ləyaqətinə hörmət şəraitində əmək hüququnun təminatı deməkdir. Beynəlxalq Əmək Təşkilatı (BƏT) tərəfindən 2008-ci ildə təşkil edilmiş layiqli əməyin qiymətləndirilməsinə dair ekspertlərin beynəlxalq üçtərəfli görüşlərinin nəticəsi olaraq, layiqli əməyə dair göstəricilər sistemi 2008-ci ildə keçirilən Əmək statistiklərinin 18-ci beynəlxalq konfransında qəbul olunmuşdur. Bütövlükdə Layiqli əmək konsepsiyası işçilərin əmək hüququ, məşğulluq, sosial müdafiə və sosial dialoq kimi 4 komponentə əsaslanır və bu konsepsiya çərçivəsində güclü, dayanıqlı, iqtisadi artımın təmin edilməsi yolu ilə işsizliyin azaldılması, sosial rifahın yaxşılaşdırılması, əmək bazarına gənclərin, qadınların və digər sosial cəhətdən həssas əhali qruplarının integrasiyası, bacarıqların artırılması, nəticədə əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsinə kompleks yanaşmalar nəzərdə tutulur.

Layiqli əmək konsepsiyası qısa dövr ərzində ölkələrin sosial siyasəti sahəsində başlıca fəaliyyət istiqaməti olmuşdur. Belə ki, BƏT, Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası arasında 2006-cı ildə bağlanmış “2006-2009-cu illər üçün Layiqli Əməyin Təminatı üzrə Ölkə Proqramı” və bu Proqramdan irəli gələn Tədbirlər Planı BƏT ilə əməkdaşlıq çərçivəsində uğurla həyata keçirilmişdir.

Bununla yanaşı, ölkədə layiqli əməyin təminatı istiqamətində aparılan siyasət BƏT tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş və bu sahədə yeni irəliləyişlərə nail olmaq məqsədilə Azərbaycan Hökuməti ilə BƏT arasında əməkdaşlıq çərçivəsində 2016-2020-ci illər üçün Layiqli Əmək üzrə ikinci Ölkə Proqramı hazırlanmışdır.

Göstərilənləri nəzərə alaraq, “2013-2017-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafı” Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş “Layiqli əməyin səviyyəsinin öyrənilməsi məqsədi ilə keyfiyyətli məşğulluğun qiymətləndirilməsinə dair” statistik müayinə keçirilmişdir. Müayinənin əsas məqsədi yeni iş yerlərinin açılması, xidmət və məhsul istehsalında bütün kişi və qadınlar üçün bərabər hüquqlu layiqli əmək imkanlarının yaradılması və keyfiyyətli məşğulluğun təmin edilməsi istiqamətində mövcud vəziyyəti araşdırmaqdan ibarətdir. Regionların, eləcə də bütövlükdə milli iqtisadiyyatın inkişafı, müəssisə və təşkilatların səmərəli fəaliyyəti üçün keyfiyyətli məşğulluğun təmin olunması əsas amillərdən hesab olunur.

Müayinə sənədləri

Ölkə üzrə 12851 ev təsərrüfatında 23227 nəfəri əhatə edən “Layiqli əməyin səviyyəsinin öyrənilməsi məqsədi ilə keyfiyyətli məşğulluğun qiymətləndirilməsinə dair” statistik müayinənin keçirilməsi üçün BƏT tövsiyələrinə uyğun olaraq metodologiya, sorğu anketi və onun doldurulmasına dair göstəriş hazırlanmış, elmi-metodoloji şuranın 28 avqust 2015-ci il tarixli iclasında bəyənilmiş və Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası ilə razılaşdırılaraq Dövlət Statistika Komitəsinin 15 sentyabr 2015-ci il tarixli 13/06s nömrəli sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.

Keyfiyyətli məşğulluğun qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin 3 iyun 2013-cü il tarixli, 33/06s nömrəli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş Layiqli əməyin göstəricilər sisteminə əsasən aparılmışdır.

15 və yuxarı yaşda olan, ölkədə daimi yaşayan, o cümlədən müvəqqəti xaricə gedən bütün şəxslər müayinə ilə əhatə olunmuşdur. Ev təsərrüfatında daimi qeydiyyatda olan aşağıdakı şəxslər üçün sorğu anketi doldurulmamışdır:

- 6 ay və daha çox müddətə başqa yaşayış məntəqələrində ezamiyyətdə və ya xarici ölkələrdə olanlar;
- daimi yaşadığı yerdən kənarda təhsil alanlar;
- həqiqi hərbi xidmətdə olanlar;
- 6 ay və daha çox müddətə xəstəxanada müalicə olunanlar;
- məhkəmənin qərarı ilə cəza çəkən və məcburi müalicə olunanlar.

Layiqli əmək və keyfiyyətli məşğulluğun konsepsiyası və əsas anlayışları

Layiqli əməyin yeni konsepsiyası əsasən dörd əsas anlayışı - məşğulluq, sosial təminat, əməyin mühafizəsi və sosial dialoqu - əhatə edir.

BƏT məşğulluğa yardım proqramının işlənilib hazırlanmasına, kadrların peşə hazırlığı və təkmilləşdirilməsi sisteminin yaxşılaşdırılmasına, əlillərin və sağlamlıq imkanları məhdud insanların peşə reabilitasiyası və işlə təmin olunması proqramının işlənilib hazırlanması və realizasiyasına, məşğulluq orqanlarının iş metodlarının yaxşılaşdırılmasına, gənclərin məşğulluğuna yardım proqramının həyata keçirilməsinə, eləcə də sahibkarlıq fəaliyyətinin əsaslarının öyrənilməsi proqramının hazırlanması və tətbiqinə texniki dəstək göstərir.

Sosial təminat tibbi xidmətlərə imkan yaradan və uşaqlı ailələrə dəstəyi təmin edən əsas mexanizmdir. Sosial təminat eyni zamanda pensiya yaşına çatdıqda, işsizlik, xəstəlik, əlillik, istehsalat zədəsi alanda, hamiləlik yaxud ailə başçısını itirdikdə gəlirin saxlanmasına zəmanət verir. Digər tərəfdən sosial təminat minimum yaşayış həddini təmin edən, yoxsulluğun səbəb

və nəticələrini aradan qaldırmağa imkan verən, təqaüdə çıxdıqdan sonra gəlirləri yenidən bölüşdürməyə səbəb olan güclü vasitədir.

Əməyin mühafizəsinə dair yeni standartlar 2001-ci ildə BƏT-in əmək mühafizəsinin prinsiplərinə, eləcə də BƏT-in 187 sayılı Çərçivə Konvensiyasına tam uyğunlaşdırılmışdır. Yeni standartlar beynəlxalq standartlara uyğun olaraq, ölkələrin konkret şəraitini və tələbatlarını nəzərə almaqla əməyin mühafizəsi sistemini həyata keçirməyi nəzərdə tutur.

Əmək şəraitinin yaxşılaşdırılmasına və baş verən bədbəxt hadisələr üçün nəzərdə tutulan kompensasiya sistemində zərurət daha çox aktual olmağa başlamışdır. Hazırda bir sıra ölkələr əməyin mühafizəsinin milli sistemini yaratmağa başlamışdır. Aparılan bu islahatlarda ilk növbədə iş yerlərində təhlükələrin aradan qaldırılması və müəssisələrdə birgə qərarların qəbul edilməsi prosesinə işçilərin cəlb edilməsinə xüsusi önəm verməklə, əməyin mühafizəsi sisteminin təkmilləşdirilməsi nəzərdə tutulur.

Sosial dialoq hökumət, işəgötürən (sahibkar) və işçilərin nümayəndələri arasında qarşılıqlı maraq kəsb edən məsələlər üzrə müzakirələrin bütün növlərini, məsləhətləşmələri və informasiya mübadiləsini əhatə edir. Sosial dialoqun əsas məqsədi fikir birliyinə nail olunmasıdır. Danışıqlarda uğurlu nəticələrin əldə edilməsi mühüm iqtisadi və sosial məsələlərin həllinə yardım edir, qabaqcıl idarəetməyə nail olunmasına müsbət təsir göstərir, sabitliyə və iqtisadi inkişafa səbəb olur. Nəticə etibarilə sosial dialoq azadlıq, bərabərlik, təhlükəsizlik və insan ləyaqəti şəraitində kişi və qadınlar üçün layiqli və məhsuldar işə nail olunmasında BƏT-in qoyduğu məqsədlərə çatmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Sosial dialoq üzrə təsvir olunan göstəricilər layiqli əməyin qiymətləndirilməsində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Mövcud şəraitdə BƏT-in əməkçi miqrantlar haqqında 97 nömrəli (1949-cu il) və 143 nömrəli Konvensiyalarının (1975-ci il) müddəalarını əsas götürməklə miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi üçün hökumət sosial tərəfdaşlara yardım göstərir.

İş yerlərinin yaradılmasında, məhsul istehsalında, layiqli həyatın və keyfiyyətli məşğulluğun təmin edilməsində sahibkarlar həlledici rol oynayır. Sahibkarların güclü və müstəqil təşkilatları BƏT-in azad birlik haqqında prinsiplərinə uyğun olaraq yaranmış və öz fəaliyyətləri ilə əmək və sosial məsələlər üzrə ictimai dialoqun aparılmasında həyati əhəmiyyət kəsb edirlər. Təşəbbüskarlığın uğurlu inkişafı, məhsuldarlığın artması və iqtisadi inkişaf üçün əlverişli şəraitin yaradılmasına da həmçinin sahibkar təşkilatları böyük dəstək verir.

Bütün kişi və qadınlar üçün gender bərabərliyi layiqli əməyin həlledici elementi hesab edilir.

Müasir dövrdə layiqli əmək və onunla bağlı keyfiyyətli məşğulluq məsələlərinin həlli insan kapitalının inkişafını gündəmə gətirir. Yəni, keyfiyyətli məşğulluq probleminin həlli müəssisələrin, regionların, eləcə də bütövlükdə milli iqtisadiyyatın səmərəli fəaliyyətini təmin

edir. Bir çox tədqiqatçılar bu problemi araşdıraraq belə nəticəyə gəlmişlər ki, keyfiyyətli məşğulluq parametrlərini müəyyən edərkən aşağıdakı aspektləri nəzərə almaq lazımdır: keyfiyyət, kəmiyyət, struktur, səmərəlilik və dinamika.

Keyfiyyətli məşğulluq və onun qiymətləndirilməsi - Keyfiyyətli məşğulluq mürəkkəb bir proses olduğu üçün onun qiymətləndirilməsində əmək statistikasının ənənəvi göstəriciləri kifayət etmir. Müasir elmi ədəbiyyatda keyfiyyətli məşğulluğun tədqiqi göstərir ki, bunlar bütövlükdə ölkənin sosial-iqtisadi həyatının tədqiqinə, əmək sahəsinin regionlararası müqayisəli təhlilinə və əhalinin ayrı-ayrı kateqoriyalarının əmək şəraitinin qiymətləndirilməsinə əsaslanır. Keyfiyyətli məşğulluğu qiymətləndirərkən qarşıya çıxan problemlərə məlumatın tam olmaması, statistik bazanın işlənilib hazırlanmaması, bir sıra meyarların bu və ya digər qrupa aid edilməsi, bir sıra göstəricilərin hesablanması metodologiyasının mükəmməl olmaması, inteqral göstəricinin hesablanmasında çətinlik yaradan müxtəlif ölçü vahidləri ilə ifadə olunan göstəricilərin geniş siyahısı və s. aiddir.

Keyfiyyətli məşğulluğun qiymətləndirilməsi çoxmərhləli ola bilər. Bu zaman iqtisadi sistemin hər bir səviyyəsinin-təşkilat (müəssisə), region və bütövlükdə milli iqtisadiyyatın özünəməxsus meyarları mövcud olur. Qeyd etmək lazımdır ki, müasir dövrdə keyfiyyətli iş yerlərinin yaradılması və layiqli əməyin təmin edilməsi makroiqtisadi siyasətin vacib məsələsi kimi qarşıya qoyulmuşdur.

Keyfiyyətli məşğulluq məhsul buraxılışı həcminə təsir edən ən mühüm kateqoriyadır. Keyfiyyətli məşğulluğun qiymətləndirilməsi etalon kimi qəbul olunan canlı əməyin səciyyəvi xüsusiyyətləri əsasında müqayisəli şəkildə aparılır. Müqayisəli qiymətləndirmə işçinin həm peşəkar, həm də şəxsi keyfiyyətlərinə təsir göstərir. Bütün bunlar təkcə işçinin deyil, eyni zamanda bütün kollektivin səmərəli əməyə nail olunması üçün zəruridir. İstehsalın və əmək münasibətlərinin inkişafı şəraitində xüsusilə, əməyin təşkilinə elmi yanaşma nöqtəyindən nəzərindən keyfiyyətli işçi qüvvəsinə tələbat daim artır.

İqtisadi fəal əhali iqtisadi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslərin və işsizlərin ümumi sayını əhatə edir.

İqtisadi qeyri-fəal əhali - əhalinin iqtisadi fəallığının ölçülməsi üçün müəyyən olunmuş yaşdakı şəxslərdir. Baxılan dövr ərzində iqtisadi qeyri-fəal əhaliyə iqtisadi fəaliyyətlə məşğul olmayan və işsiz sayılmayan əhali daxildir.

İqtisadiyyatda məşğul olan əhaliyə muzzdla işləyənlər və özünəməşğul əhali, o cümlədən sahibkarlar, fərdi qaydada iqtisadi əmək fəaliyyəti ilə məşğul olanlar və ailə müəssisəsində əməyi ödənilməyən işçi kimi əmək fəaliyyəti ilə məşğul olanlar aid edilir.

İşsizlərə - baxılan dövrdə müəyyən olunmuş yaşda işi olmayan (pul və ya gəlir gətirən məşğuliyyət), iş axtarmaqla məşğul olan, müəyyən vaxt ərzində işə başlamağa hazır olan şəxslər aid edilir:

Məşğulluq xidməti orqanlarında qeydə alınmış işsizlər - ölkədə qanunvericiliyə uyğun olaraq, müəyyən edilmiş rəsmi işsizlərin sayını səciyyələndirir.

İşsizliyə görə müavinət alanlar – işsizliyə görə müavinət 15 yaşına çatmış, məşğulluq xidmətində qeydə alınmış və işsiz statusu olan vətəndaşlara verilir. Müavinət işsiz sayılanların sayından təklif olunmuş işdən əsassız imtina edənlərə, yenidən qeydə alınma rejiminə əməl etməyənlərə, fırıldaq yolu ilə müavinət almaq istəyənlərə və s. səbəblər üzündən müavinət almaq hüququnu itirmiş vətəndaşlara verilmir.

İşsizliyin səviyyəsi – işsizlərin sayının iqtisadi fəal əhalinin sayında faizlə ölçülən xüsusi çəkisidir.

Normal iş vaxtı (tam iş vaxtı) – Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş gündəlik və həftəlik iş saatları ərzində işçilərin əmək funksiyalarının yerinə yetirilməsi üçün müəyyən edilmiş zaman hesab olunur. Gündəlik normal iş vaxtının müddəti 8 saatdan artıq, gündəlik normal iş vaxtına uyğun olan həftəlik normal iş vaxtının müddəti 40 saatdan artıq müəyyən edilə bilməz.

Faktiki iş vaxtı – normal iş vaxtı ərzində faktiki işlənilmiş və qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada normal iş vaxtından artıq işlənilmiş iş saatları hesab olunur.

Natamam iş vaxtı - əmək müqaviləsi bağlanarkən, habelə əmək münasibətləri prosesində işçi ilə işəgötürənin qarşılıqlı razılığı ilə natamam iş vaxtı – natamam iş günü, yaxud natamam iş həftəsi müəyyən edilə bilər. Natamam iş vaxtının müddəti və onun qüvvədə olduğu zamanın - ayın, ilin davamiyyəti tərəflərin razılığı ilə müəyyən edilir. Natamam iş vaxtı əməyin ödənilməsi ya əmək funksiyasının icrasına sərf olunan vaxta mütənasib, ya da tərəflərin qarşılıqlı razılığı ilə müəyyən edilir.

Milli qanunvericiliyə uyğun olaraq, işçinin səhhəti və fizioloji vəziyyəti (hamiləlik, əlillik), habelə xroniki xəstəliyi olan uşağının və digər ailə üzvünün səhhəti müvafiq tibbi rəyə görə əmək funksiyasının natamam iş vaxtında yerinə yetirilməsini tələb edərsə, habelə 14 yaşına çatmamış, yaxud 16 yaşınadək əlil uşağı olan qadınlara ərizələri ilə işəgötürən natamam iş vaxtı (iş günü, yaxud iş həftəsi) müəyyən etməlidir.

Qısaldılmış iş vaxtı - əmək şəraiti, əmək funksiyalarının xüsusiyyətləri, işçinin yaşı, səhhəti və digər hallarla əlaqədar qanunvericiliklə müəyyən edilmiş iş vaxtıdır.

Dövlət və ya qeyri-dövlət müəssisəsində çalışmasından asılı olmayaraq, pul və ya natura formasında haqq (əvəz, mزد) alan şəxslər *muzdlu işçi* hesab edilir. Bu tərif muzdlu işçi

kimi əmək haqqı və məvacib alanlara aiddir. Bura işləyən sahibkarlar, ailə müəssisəsində əməyi ödənilməyən işçi kimi çalışan ailə üzvləri, gəlirdən faiz alan menecerlər aid edilmir.

Layiqli əməyin qiymətləndirilməsi strukturu aşağıdakı 10 əsas elementdən -məşğulluq imkanları, adekvat gəlir və məhsuldar iş, layiqli iş saati, işlə bağlı ailə və şəxsi həyat, aradan qaldırılması vacib olan məcburi əmək, daimi və təhlükəsiz iş, məşğulluq üçün bərabər imkanlar və bərabər rəftar, təhlükəsiz əmək şəraiti, sosial təminat və sosial dialoqdan (işçilərin və işəgötürənlərin nümayəndələrinin iştirakı ilə) ibarətdir.

Layiqli əməyin ümumi təsviri əsas, əlavə və müəyyən olunmamış göstəricilərdən ibarət 71 statistik göstəriciyə bölünür.

“Layiqli əməyin səviyyəsinin öyrənilməsi məqsədi ilə keyfiyyətli məşğulluğun qiymətləndirilməsinə dair” statistik seçmə müayinənin nəticələrinin təhlili

Ölkədə makroiqtisadi göstəricilərin dinamikasında müşahidə olunan sabit artım tempi iqtisadiyyatın sosial yönümlü inkişafının təmin edilməsi, əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi, yeni iş yerlərinin yaradılması və məşğulluğun inkişaf etdirilməsi üçün əlverişli şərait yaratmışdır. İqtisadiyyatın bütün fəaliyyət növləri üzrə əhalinin məşğulluğu artmışdır.

Belə ki, ölkədə iqtisadi fəal əhalinin sayı 4915,3 min nəfər olmuş və 15 və yuxarı yaşda olan əhalinin 65,4 faizini təşkil etmişdir. İqtisadi fəal əhalinin ümumi sayından 4671,6 min nəfərini iqtisadiyyatın və sosial bölmənin müxtəlif sahələrində məşğul olan əhali təşkil edir. Məşğul əhalinin 50,4 faizi istehsal sahəsində çalışaraq 36,4 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 6,9 faizi sənaye, 7,2 faizi tikinti sahələrində fəaliyyət göstərmişdir. Xidmət sahəsində çalışan məşğul əhali 49,6 faiz təşkil etmiş və onların əksəriyyəti topdan və pərakəndə ticarət, avtomobillərin təmiri (14,9 faiz), təhsil (8,0 faiz), dövlət idarəetməsi və müdafiə; icbari sosial təminat (6,1 faiz), nəqliyyat, anbar təsərrüfatı və rabitə (4,2 faiz), əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi (3,9 faiz), daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar (1,9 faiz) sahələrində fəaliyyət göstərmişdir. Məşğul əhalinin 2408,2 min nəfərini (51,5 faizi) kişilər, 2263,4 min nəfərini (48,5 faiz) qadınlar təşkil etmişdir.

Məlumatların təhlili göstərir ki, məşğul əhalinin 16,4 faizi ali, 10,7 faizi orta ixtisas, 5,5 faizi ilk peşə-ixtisas, 60,4 faizi tam orta, 7,0 faizi ümumi orta və ibtidai təhsili olanlardır. Ümumiyyətlə, məşğul əhalinin 25,2 faizini 15-29 yaşda gənclər, 51,2 faizini 30-49 yaşda olanlar, 22,8 faizini 50-64 yaşda olanlar və 0,8 faizini 65 və yuxarı yaşda olanlar təşkil etmişdir.

Ölkə iqtisadiyyatında aparılan islahatların ardıcıl həyata keçirilməsi özəl sektorun inkişafında və onun iqtisadiyyatda aparıcı yer tutmasında həlledici rol oynamışdır. Aparılan iqtisadi islahatlar, iqtisadiyyatda struktur dəyişiklikləri nəticəsində 2015-ci ilin yanvarın 1-i vəziyyətinə məşğul əhalinin qeyri-dövlət sektorunda payı artaraq 74,8 faizə çatmışdır.

Məşğul əhalinin 32,2 faizi muzzla işləyənlərin payına düşmüşdür. Muzzlu işçilərin əksəriyyəti təhsildə (22,5 faiz), topdan və pərakəndə ticarət, avtomobillərin təmiri sahəsində (19,0 faizi), sənayedə (12,1 faiz), əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsində (8,9 faiz) və nəqliyyat, anbar təsərrüfatı və rabitə sahəsində (4,9 faiz) işləmişlər. Ümumiyyətlə, muzzla işləyənlərin 21,5 faizi istehsal sahəsində, 78,5 faizi isə xidmət sahəsində çalışırlar.

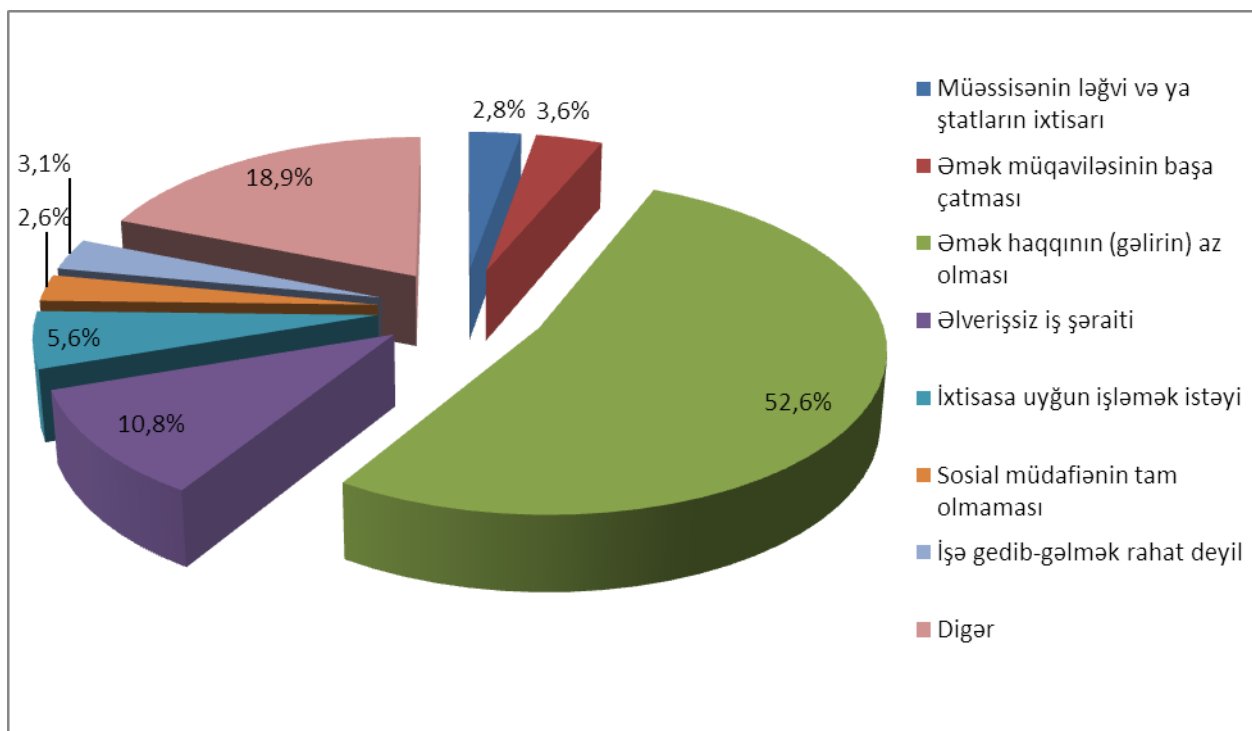
İşsiz əhalinin işlə təmin olunması məqsədilə ölkədə davam etdirilən uğurlu məşğulluq siyasəti öz müsbət nəticələrini verməkdədir. Beynəlxalq Əmək Təşkilatının metodologiyasına əsasən, 2003-cü ildən etibarən mütəmadi olaraq iqtisadi fəal əhaliyə dair statistik müayinələr həyata keçirilir ki, bu da ölkədə işsiz kimi təsnifatlaşdırılan vətəndaşların sayını

müəyyənləşdirmək üçün əsas mənbə hesab olunur. Dövlət məşğulluq xidməti orqanları tərəfindən rəsmi işsiz statusu almış işsizlər də daxil olmaqla ölkə ərazisində işsiz əhəlinin sayı 2003-cü ildə 400.9 min nəfər olmuşdursa, 2016-cı ilin yanvar ayının 1-i vəziyyətinə işsizlərin sayı 39,2 faiz azalaraq 243,7 min nəfər təşkil etmişdir.

Ölkədə gənclərin məşğulluğu sahəsində uğurla həyata keçirilən dövlət proqramları gənclərin (15-24 yaşda) işsizlik səviyyəsinin azalmasında mühüm rol oynamışdır. Belə ki, 2003-cü ildə gənclərin işsizlik səviyyəsi 16,4 faiz (kişilər 18,9 faiz, qadınlar 25,7 faiz) olduğu halda 2015-ci ildə 13,4 faiz (kişilər 11,4 faiz, qadınlar 15,8 faiz) olmuşdur. Gənc qadınların işsizlik səviyyəsinin gənc kişilərlə müqayisədə ilbəl azalması müşahidə olunur ki, bu da ölkədə məşğulluq sahəsində həyata keçirilən gender bərabərliyi və məşğulluqda bərabər imkanlar siyasətinin təzahürüdür.

Əsas iş yerini dəyişmək və ya əlavə iş yerinə keçmək istəyində olanların təhlili göstərir ki, işçilərin 52,6 faizi əmək haqqının və ya gəlirin az olması, 10,8 faizi əlverişsiz iş şəraitinin olması, 5,6 faizi ixtisasa uyğun işləmək arzusunda olması, 3,6 faizi əmək müqaviləsinin müddətinin başa çatmasını, 3,1 faizi iş yerinin uzaq olması, 2,8 faizi müəssisənin ləğvi və ya yenidən təşkil, ştatların ixtisarı, 2,6 faizi sosial müdafiənin tam olmaması və 18,9 faizi digər əsas səbəb kimi göstərilər.

Məşğul əhəlinin əsas iş yerini dəyişmək və ya əlavə iş yerinə keçmək istəklərinin əsas səbəbləri

Ölkədə həftəlik faktiki iş vaxtının təhlili göstərir ki, həftəlik faktiki iş saatları həftəlik normal iş vaxtının müddətini aşmamışdır. Baxmayaraq ki, həftə ərzində 41-50 saat işləyənlər

13,1 faiz, o cümlədən kişilər 15,3 faiz, qadınlar 10,7 faiz, 50 saatdan çox işləyənlər 5,9 faiz, o cümlədən kişilər 7,6 faiz, qadınlar 4,0 faiz təşkil etmişdir. Bu vəziyyət onunla izah edilir ki, ölkədə əmək qanunvericiliyinə uyğun olaraq bir sıra iş yerlərində 24-36 saat intervalında qısaldılmış iş vaxtı rejimləri tətbiq olunmuş, eyni zamanda Əmək Məcəlləsinə uyğun olaraq ailə-məişət şəraiti ilə əlaqədar müəyyən işçilərə natamam iş vaxtı tətbiq edilmişdir.

Sorğunun nəticələrinə əsasən, işçilərin 40 saatdan çox əmək fəaliyyəti ilə məşğul olma səbəbləri kimi - işçilərin 31,6 faizi daha çox gəlir əldə etmək istəyi, 36,3 faizi işəgötürənin tələbi ilə 26,0 faizi iş yerində yaranmış zərurət nəticəsində və 6,1 faizi digər səbəblər göstərilmişdir. Daha çox gəlir əldə etmək istəyi və işəgötürənin tələbi ilə çalışan kişilərin sayı qadınlara nisbətən daha çox (müvafiq olaraq 79,6 faiz, 70,7 faiz) olmuşdur.

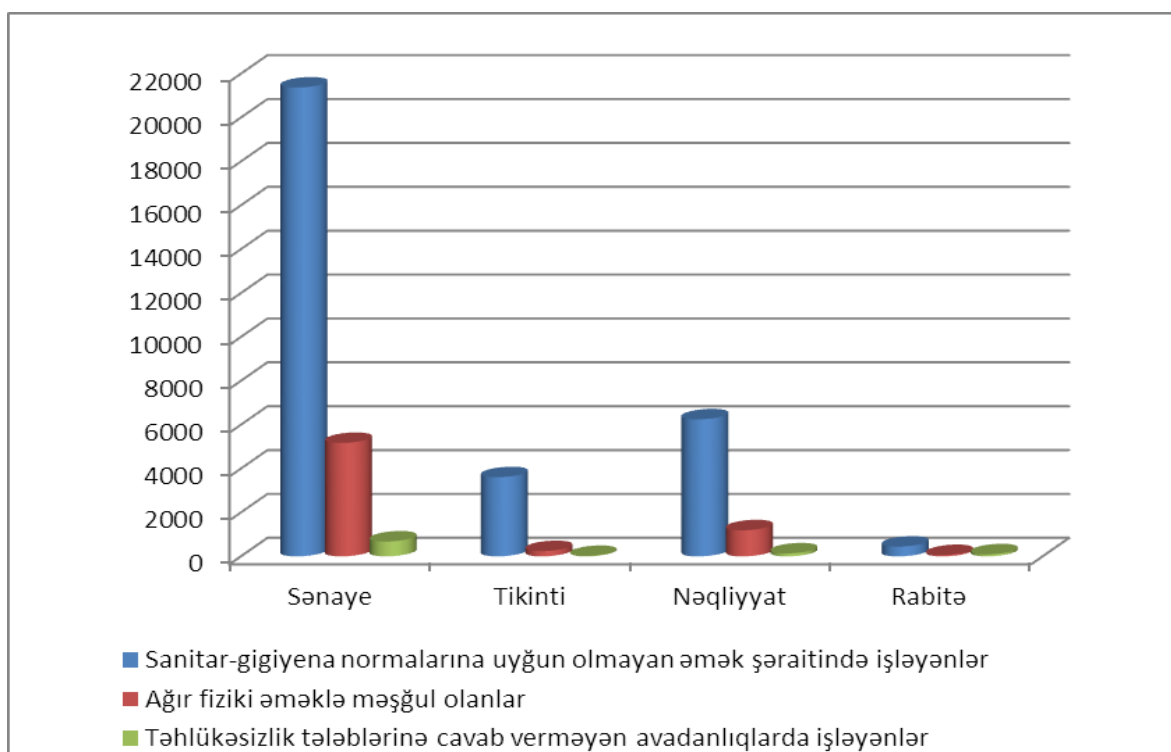
Təhlil zamanı müəyyən olunmuşdur ki, işəgötürənlər tərəfindən işçilərin əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində görülmüş tədbirlər nəticəsində sanitar-gigiyena normalarına uyğun olmayan əmək şəraitində işləyənlərin sayı 31,7 min nəfər, o cümlədən sənayedə 21,4 min nəfər, tikintidə 3,6 min nəfər, nəqliyyatda 6,2 min nəfər və rabitədə 0,5 min nəfər olmuşdur.

Sənaye, tikinti, nəqliyyat və rabitə sahələrində əmək şəraitinin vəziyyəti, nəfər

	Sənaye	Tikinti	Nəqliyyat	Rabitə
	işçilərin sayı	işçilərin sayı	işçilərin sayı	işçilərin sayı
A	1	3	5	7
Sanitar-gigiyena normalarına uyğun olmayan əmək şəraitində işləyənlər	21371	3610	6246	447
Ağır fiziki əməklə məşğul olanlar	5171	242	1191	62
Təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməyən avadanlıqlarda işləyənlər	679	20	136	96

Müəssisə və təşkilatlarda ağır fiziki əməklə məşğul olanların sayı 6666 nəfərə çatmışdır. Ağır fiziki əməklə məşğul olanların payı sənayedə çalışanların 2,9 faizini, tikintidə 0,3 faizini, nəqliyyatda 1,6 faizini, rabitədə 0,2 faizini təşkil etmişdir. Təhlükəsizlik tələblərinə cavab verməyən avadanlıqlarda işləyənlərin sayı 931 nəfər müşahidə olunmuşdur.

Əmək şəraitinin vəziyyəti

Sanitar-gigiyena normalarına uyğun olmayan əmək şəraitində işləyənlərin xüsusi çəkisi sənayedə çalışanların 11,8 faizi, o cümlədən qadınlar 8,9 faizi səviyyəsində olmuşdur. Belə şəraitdə işləyənlər tikintidə müvafiq olaraq 3,8 faiz və 0,2 faiz, nəqliyyatda 8,5 faiz və 3,9 faiz, rabitədə 1,7 faiz və 1,2 faiz olmuşdur.

Sənayedə sanitar-gigiyena normalarına uyğun olmayan əmək şəraitində işləyən hər 3 nəfərdən biri normadan artıq səs-küylü və 2 nəfərdən biri iş yerində havanın yolverilən həddən artıq tozlanması şəraitində işləmişdir. İş yerində havanın yolverilən həddən artıq tozlanması şəraitində işləyənlər sənayenin mədənçıxarma və karxanaların işlənməsi sahələrində 46,9 faiz, emal müəssisələrində 51,6 faiz təşkil etmişdir.

Sənayedə 679 nəfər əməyin təhlükəsizliyi tələblərinə cavab verməyən avadanlıq, maşın və mexanizmlərdə işləmişdir.

Layiqli əmək mövzusu BƏT ilə yanaşı BMT materiallarında da geniş şəkildə tədqiq olunmuşdur. 2000-ci ilin sentyabr ayında BMT tərəfindən imzalanmış Minilliyin Bəyannaməsində səkkiz fəsildən ibarət Minilliyin İnkişaf Məqsədləri işlənib hazırlanmışdır.

2015-ci ilədək həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan və 21 məsələni əhatə edən bu proqramda layiqli əmək geniş şəkildə öz əksini tapmışdır. Belə ki, 1-ci fəslin 3-cü bəndində göstərilir: "Qadınlar və gənc insanlar daxil olmaqla hamı üçün tam keyfiyyətli məşğulluq və layiqli işə nail olmaq (məsələ 2007-ci ildə əlavə edilmişdir)".

Minilliyin Bəyannaməsinə qoşulan bir ölkə kimi, Azərbaycan Respublikasında da bu öhdəliyin ölkə şəraitinə uyğun şəkildə həyata keçirilməsi istiqamətində müvafiq tədbirlər görülmüşdür. Belə ki, əhalinin rifah halının yaxşılaşdırılması istiqamətində əldə olunan müsbət meylləri davam etdirmək məqsədilə müvafiq dövlət proqramları təsdiq və icra edilmişdir.

Müayinənin nəticələri haqqında daha ətraflı məlumatlar cədvəllərdə verilmişdir.

Ølave 1. Cødvøllør

1. İqtisadi fəal əhalinin, o cümlədən məşğul və işsiz əhalinin yaş qrupları üzrə bölgüsü

min nəfər

Yaş qrupları	İqtisadi fəal əhali		o cümlədən			
			məşğul əhali		işsiz əhali	
	Cəmi	onlardan qadınlar	Cəmi	onlardan qadınlar	Cəmi	onlardan qadınlar
Cəmi	4915,3	2404,5	4671,6	2263,4	243,7	141,1
15-19	98,8	44,1	83,4	36,6	15,4	7,5
20-24	489,3	228,2	425,8	192,7	63,5	35,5
25-29	714,4	343,9	668,3	315,6	46,1	28,3
30-34	703,9	337,2	674,7	317,4	29,2	19,8
35-39	590,8	278,7	568,0	265,1	22,8	13,6
40-44	575,0	290,3	555,8	280,7	19,2	9,6
45-49	613,8	315,8	595,1	304,7	18,7	11,1
50-54	610,9	312,4	593,6	302,4	17,3	10,0
55-59	356,4	170,8	346,6	165,1	9,8	5,7
60-64	126,4	66,2	124,7	66,2	1,7	-
65+	35,6	16,9	35,6	16,9	-	-

**2. Məşğul əhalinin əsas işdə iqtisadi fəaliyyət növləri
və cins üzrə bölgüsü (yekuna və cinsə görə, faizlə)**

	Qadınlar	Kişilər	Cins üzrə bölgü	
			Qadınlar	Kişilər
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	42,2	31,0	56,1	43,9
Mədəncixarma sənayesi	0,3	1,3	16,6	83,4
Emal sənayesi	2,8	6,9	27,9	72,1
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	0,1	1,0	14,4	85,6
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	0,4	0,7	33,3	66,7
Tikinti	2,2	11,9	15,1	84,9
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	17,9	12,0	58,4	41,6
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	0,9	7,3	10,5	89,5
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	1,1	1,5	39,8	60,2
İnformasiya və rabitə	1,9	0,7	70,5	29,5
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	0,6	0,8	43,4	56,6
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	2,0	1,8	50,3	49,7
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	1,3	1,3	48,2	51,8
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	1,4	1,0	58,1	41,9
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	2,0	10,0	15,9	84,1
Təhsil	11,3	4,9	68,5	31,5
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	5,8	2,0	73,1	26,9
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	1,8	1,2	59,9	40,1
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	4,0	2,7	58,0	42,0
Cəmi, faizlə	100	100	48,5	51,5
min nəfər	2263,4	2408,2	x	x

3. Məşğul əhəlinin təhsil səviyyəsi üzrə bölgüsü

	Cəmi, min nəfər	onlardan qadınlar	Cəmi, faizlə	onlardan qadınlar
Cəmi	4671,6	2263,4	100,0	48,5
ali təhsil	763,3	307,2	16,3	40,2
orta ixtisas təhsili	497,5	302,3	10,6	60,8
ilk peşə-ixtisas təhsili	256,0	82,5	5,5	32,2
tam orta təhsil	2820,5	1359,4	60,4	48,2
ümumi orta təhsil	292,2	178,9	6,3	61,2
ibtidai təhsil	42,1	33,1	0,9	78,6

4. Məşğul əhəlinin təhsil səviyyəsi və yaş qrupları üzrə bölgüsü

min nəfər

Yaş qrupları	Məşğul əhali, cəmi	o cümlədən təhsil üzrə					
		ali təhsil	orta ixtisas təhsili	ilk peşə- ixtisas təhsili	tam orta təhsil	ümumi orta təhsil	ibtidai təhsil
Cəmi	4671,6	763,3	497,5	256,0	2820,5	292,2	42,1
15-19	83,4	-	4,9	2,2	62,1	14,1	0,1
20-24	425,8	71,9	48,1	20,8	241,5	42,7	0,8
25-29	668,3	165,3	76,3	24,0	353,3	48,9	0,5
30-34	674,7	85,9	51,0	32,2	483,3	18,4	3,9
35-39	568,0	81,0	34,2	37,6	395,5	16,5	3,2
40-44	555,8	63,7	50,5	32,0	380,4	26,7	2,5
45-49	595,1	99,5	69,1	37,5	357,4	26,9	4,7
50-54	593,6	79,2	80,0	29,1	368,4	33,0	3,9
55-59	346,6	96,6	65,7	23,0	120,5	34,1	6,7
60-64	124,7	18,6	14,6	12,8	55,1	17,4	6,2
65+	35,6	1,6	3,1	4,8	3,0	13,5	9,6

5. Məşğul əhəlinin cins və yaş qrupları üzrə bölgüsü

(yekuna və cinsə görə, faizlə)

Yaş qrupları	Qadınlar	Kişilər	Cins üzrə bölgü	
			Qadınlar	Kişilər
15-19	1,6	1,9	43,9	56,1
20-24	8,5	9,7	45,3	54,7
25-29	14,0	14,7	47,2	52,8
30-34	14,0	14,8	47,0	53,0
35-39	11,7	12,6	46,7	53,3
40-44	12,4	11,4	50,5	49,5
45-49	13,5	12,1	51,2	48,8
50-54	13,4	12,1	50,9	49,1
55-59	7,3	7,5	47,6	52,4
60-64	2,9	2,4	53,1	46,9
65+	0,7	0,8	47,5	52,5
Cəmi, faizlə	100	100	48,5	51,5
min nəfər	2263,4	2408,2	x	x

6. Məşğul əhalinin əsas iş yeri və cins üzrə bölgüsü

(yekuna və cinsə görə, faizlə)

Əsas iş yeri	Qadınlar	Kişilər	Cins üzrə bölgü	
			Qadınlar	Kişilər
Dövlət müəssisələrində, idarə və təşkilatlarda	22,2	27,9	42,8	57,2
Qeyri-dövlət müəssisələrində, idarə və təşkilatlarda	14,6	12,6	52,1	47,9
Ailə kəndli təsərrüfatlarında	33,2	26,0	54,5	45,5
Hüquqi şəxs yaratmadan fiziki şəxs kimi sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olanlar	8,5	16,0	33,3	66,7
Fərdi əmək fəaliyyəti ilə məşğul olanlar	21,5	17,5	53,6	46,4
Cəmi, faizlə	100	100	48,5	51,5
min nəfər	2263,4	2408,2	x	x

7. İşsiz əhəlinin təhsil səviyyəsi üzrə bölgüsü

	Cəmi, min nəfər	onlardan: qadınlar	Cəmi, faizlə	onlardan: qadınlar
Cəmi	243,7	141,1	100,0	57,9
ali təhsil	37,6	18,0	15,4	48,0
orta ixtisas təhsili	31,4	18,7	12,9	59,3
ilk peşə-ixtisas təhsili	10,1	3,8	4,1	37,9
tam orta təhsil	129,8	81,8	53,3	63,0
ümumi orta təhsil	33,2	17,4	13,6	52,4
ibtidai təhsil	1,6	1,4	0,7	86,6

8. İşsiz əhəlinin cins və yaş qrupları üzrə bölgüsü

(yekuna və cinsə görə, faizlə)

Yaş qrupları	Qadınlar	Kişilər	Cins üzrə bölgü	
			Qadınlar	Kişilər
15-19	5,3	7,7	48,6	51,4
20-24	25,1	27,3	55,8	44,2
25-29	20,0	17,4	61,3	38,7
30-34	14,0	9,2	67,7	32,3
35-39	9,6	8,9	59,9	40,1
40-44	6,8	9,3	50,4	49,6
45-49	7,9	7,3	59,6	40,4
50-54	7,1	7,2	57,7	42,3
55-59	4,0	4,0	57,9	42,1
60-64	-	1,6	-	100,0
Cəmi, faizlə	100	100	57,9	42,1
min nəfər	141,1	102,6	x	x

9. Məşğul əhalinin əsas və əlavə iş yerində cins və faktiki işlənmiş iş saatları üzrə bölgüsü

min nəfər

İş saatları	Məşğul əhali,cəmi	o cümlədən yaş qrupları üzrə			
		15-29	30-49	50-64	65+
Cəmi	4671,6	1177,4	2393,8	1064,8	35,6
40 saatdan az	3788,1	963,0	1916	877,5	30,6
41-49 saat	610,6	179,5	297,9	130,9	2,6
50-59 saat	167,2	26,9	104,9	34,6	1,2
60 saat və daha çox	105,7	8,0	75,0	21,8	1,2
Kişilər	2408,2	632,5	1225,9	531,1	18,7
40 saatdan az	1859,7	463,8	960,6	436,2	15,9
41-49 saat	367,3	141,7	154,1	65,5	1,4
50-59 saat	114,5	20,4	66,7	17,9	0,6
60 saat və daha çox	66,7	6,6	44,5	11,5	0,8
Qadınlar	2263,4	544,9	1167,9	533,7	16,9
40 saatdan az	1928,4	499,2	955,4	441,3	14,7
41-49 saat	243,3	37,8	143,8	65,4	1,2
50-59 saat	52,7	6,5	38,2	16,7	0,6
60 saat və daha çox	39,0	1,4	30,5	10,3	0,4

10. Əsas və əlavə iş yerində 40 saatdan çox işləmə səbəbləri üzrə bölgü

min nəfər

	Məşğul əhali, cəmi	o cümlədən yaş qrupları üzrə			
		15-29	30-49	50-64	65+
Cəmi	883,5	214,6	477,1	186,8	5,0
Daha çox əmək haqqı almaq (gəlir əldə etmək) istəyi	278,8	62,4	151,0	62,6	2,8
İşəgötürənin tələbi	320,4	80,6	171,9	66,5	1,4
İş yerində yaranmış zərurət	230,0	58,7	123,1	47,4	0,8
İctimai öhdəliklərin (borcun) yerinə yetirilməsi	48,1	11,9	26,8	9,4	0
Digər səbəb	6,2	1,0	4,3	0,9	0
Kişilər	548,5	140,7	284,3	120,7	2,8
Daha çox əmək haqqı almaq (gəlir əldə etmək) istəyi	171,9	35,0	96,0	38,5	2,4
İşəgötürənin tələbi	176,3	50,1	89,3	36,7	0,2
İş yerində yaranmış zərurət	167,8	45,4	83,1	39,1	0,2
İctimai öhdəliklərin (borcun) yerinə yetirilməsi	28,6	9,2	13,6	5,8	0
Digər səbəb	3,9	1,0	2,3	0,6	0
Qadınlar	335,0	73,9	192,8	66,1	2,2
Daha çox əmək haqqı almaq (gəlir əldə etmək) istəyi	106,9	27,4	55,0	24,1	0,4
İşəgötürənin tələbi	144,1	30,5	82,6	29,8	1,2
İş yerində yaranmış zərurət	62,2	13,3	40,0	8,3	0,6
İctimai öhdəliklərin (borcun) yerinə yetirilməsi	19,5	2,7	13,2	3,6	0
Digər səbəb	2,3	0	2,0	0,3	0

11. Əsas iş yerini dəyişmək və ya əlavə iş yerinə keçmək istəyənin əsas səbəbləri

(yekuna və cinsə görə faizlə)

	Kişilər	Qadınlar	Cins üzrə bölgü	
			Kişi	Qadın
Müəssisəmizin gözlənilən ləğvi və ya yenidən təşkili, ştatların gözlənilən ixtisarı	2,6	3,4	60,9	39,1
Əmək müqaviləsinin müddətinin başa çatması	3,5	3,9	64,5	35,5
Əmək haqqının və ya qazancın az olması	52,2	53,4	66,6	33,4
Əlverişsiz iş şəraiti	10,6	11,2	66,3	33,7
İxtisasa uyğun işləmək istəyi	5,4	5,9	64,8	35,2
Sosial müdafiənin tamamilə və ya yetərinə olmaması	2,3	3,1	59,7	40,3
İşə gedib-gəlmək rahat deyil, iş yeri uzaqdadır	2,5	4,1	55,2	44,8
Şəxsi və ailə vəziyyəti ilə bağlı səbəb	2,8	4,7	54,6	45,4
Daha çox işləmək müqabilində əmək haqqının artırılması istəyi	17,3	8,8	80,0	20,0
Əmək haqqının azaldılması müqabilində daha az işləmək istəyi	0,2	0,3	55,5	44,5
Müəssisə rəhbəri tərəfindən vəzifə funksiyalarına aid olmayan fəaliyyətə məcbur edilməsi	0,6	1,2	50,0	50,0
Cəmi, faizlə	100	100	67,1	32,9

12. Növbəti 12 ay müddətində iş yerinin saxlanması üzrə bölgü

(yekuna və cinsə görə, faizlə)

	Kişilər	Qadınlar	Cins üzrə bölgü	
			Kişi	Qadın
İşimi itirməyəcəyimə əminəm	47,9	51,7	55,7	44,3
Hazırkı iş yerimi qoruyub saxlayacağıma ümid edirəm	31,2	29,8	58,8	41,2
İşimi itərəcəyəmi təxmin edirəm	3,5	3,0	61,5	38,5
Əminəm ki, işimi itirəcəyəm	2,0	1,9	58,9	41,1
Bilmirəm	15,4	13,6	60,8	39,2
Cəmi, faizlə	100	100	57,6	42,4

13. İşçilərin iş yerlərinə etibarlılığına dair cinslər üzrə bölgüsü
(yekuna və cinsə görə, faizlə)

	Kişilər	Qadınlar	Cins üzrə bölgü	
			Kişilər	Qadınlar
Heç bir xəta olmadığı halda xəbərdarlıq edilmədən işdən azad edilərəm	10,1	5,9	69,3	30,7
Heç bir xəta olmadığı halda xəbərdarlıq edilmədən işdən azad edilmərəm	72,1	79,2	54,4	45,6
Bilmirəm	17,8	14,9	61,0	39,0
Cəmi faizlə	100	100	56,8	43,2

14. Əmək qanunvericiliyə uyğun olaraq güzəşt və kompensasiyalar
(yekuna və cinsə görə, faizlə)

	Kişilər	Qadınlar	Cins üzrə bölgü	
			Kişilər	Qadınlar
İşdən çıxarıldığım halda əmək qanunvericiliyinə uyğun olaraq güzəşt və kompensasiya almaq hüququm var	55,3	58,8	54,4	45,6
İşdən çıxarıldığım halda əmək qanunvericiliyinə uyğun olaraq güzəşt və kompensasiya almaq hüququm yoxdur	27,6	24,4	58,9	41,1
Bilmirəm	17,1	16,8	56,2	43,8
Cəmi faizlə	100	100	55,9	44,1

15. Kollektiv müqavilənin bağlanması ilə iştirakla bağlı yaş qrupları üzrə bölgü

min nəfər					
	Məşğul əhali, cəmi	o cümlədən yaş qrupları üzrə			
		15-29	30-49	50-64	65+
Cəmi	3090,1	781,2	1593,9	691,2	23,8
Kollektiv müqavilənin bağlanması ilə iştirakı təmin edilir	1457,8	369,9	734,7	341,0	12,2
Kollektiv müqavilənin bağlanması ilə iştirakı təmin edilmir	1082,2	280,5	566,1	227,8	7,8
Bilmirəm	550,1	130,8	293,0	122,5	3,8
Kişilər	1726,8	459,4	862,5	390,3	14,6
Kollektiv müqavilənin bağlanması ilə iştirakı təmin edilir	783,4	204,6	386,3	185,2	7,2
Kollektiv müqavilənin bağlanması ilə iştirakı təmin etmirəm	631,5	176,4	315,6	134,3	5,2
Bilmirəm	311,9	78,4	160,6	70,7	2,2
Qadınlar	1363,3	321,8	731,3	300,9	9,2
Kollektiv müqavilənin bağlanması ilə iştirakı təmin edilir	674,5	165,3	348,4	155,8	5,0
Kollektiv müqavilənin bağlanması ilə iştirakı təmin etmirəm	450,6	104,1	250,5	93,5	2,6
Bilmirəm	238,2	52,4	132,5	51,7	1,6

16. Məşğul əhalinin son 3 ay ərzində əmək haqqı almaqları üzrə bölgüsü

min nəfər

	Məşğul əhali, cəmi	o cümlədən yaş qrupları üzrə			
		15-29	30-49	50-64	65+
Cəmi	3090,0	781,2	1593,9	691,2	23,8
Tam alanlar	2735,2	691,9	1413,0	609,8	20,6
Əmək haqqının müəyyən hissəsini alanlar	327,7	80,8	167,6	76,1	3,2
Almayanlar	11,4	2,9	6,4	2,1	0,0
Üç aydan az müddət işləyənlər	15,6	5,6	6,8	3,2	0,0
Kişilər	1726,8	459,4	862,5	390,3	14,6
Tam alanlar	1503,8	400,9	753,3	337,8	11,8
Əmək haqqının müəyyən hissəsini alanlar	207,4	53,4	102,2	49,0	2,8
Almayanlar	5,4	1,0	3,2	1,2	0,0
Üç aydan az müddət işləyənlər	10,3	4,1	3,8	2,3	0,0
Qadınlar	1363,2	321,8	731,4	300,9	9,2
Tam alanlar	1231,4	291,0	659,7	272,0	8,8
Əmək haqqının müəyyən hissəsini alanlar	120,4	27,4	65,4	27,2	0,4
Almayanlar	6,0	1,9	3,2	0,9	0,0
Üç aydan az müddət işləyənlər	5,4	1,5	3,0	0,9	0,0

17. Təlim (peşə hazırlığı) keçənlərin cinslər üzrə bölgüsü

min nəfər

	Cəmi	o cümlədən yaş qrupları üzrə			
		15-29	30-49	50-64	65+
Cəmi	212,2	55,6	114,8	40,2	1,6
İş yerimdə təlim keçmişəm	146,7	39,6	77,7	27,9	1,6
İş yerimdə təlim keçməmişəm	65,4	16,0	37,1	12,3	0,0
Kişilər	109,4	31,8	56,7	19,9	1,0
İş yerimdə təlim keçmişəm	78,6	23,5	40,3	13,8	1,0
İş yerimdə təlim keçməmişəm	30,8	8,3	16,4	6,1	0,0
Qadınlar	102,8	23,8	58,1	20,3	0,6
İş yerimdə təlim keçmişəm	68,1	16,0	37,4	14,1	0,6
İş yerimdə təlim keçməmişəm	34,7	7,8	20,7	6,2	0,0

**18. Dövlət məşğulluq xidməti orqanları və ya işəgötürən tərəfindən təlim haqqının
(peşə hazırlığı) ödənilməsi üzrə bölgü**

min manat

	o cümlədən yaş qrupları üzrə				
	Cəmi	15-29	30-49	50-64	65+
Cəmi	212,2	55,6	114,8	40,2	1,6
Tamamilə ödənilmişdir	146,9	39,6	80,3	25,6	1,4
Qismən ödənilmişdir	42,3	8,7	23,4	10,0	0,2
Tamamilə öz hesabıma təlim keçmişəm	23,1	7,3	11,1	4,6	0,0
Kişilər	109,4	31,9	56,7	19,9	1,0
Tamamilə ödənilmişdir	80,3	24,5	42,4	12,6	0,8
Qismən ödənilmişdir	20,0	3,7	10,5	5,6	0,2
Tamamilə öz hesabıma təlim keçmişəm	9,2	3,6	3,8	1,7	0,0
Qadınlar	102,8	23,7	58,1	20,3	0,6
Tamamilə ödənilmişdir	66,6	15,1	37,9	13,0	0,6
Qismən ödənilmişdir	22,3	5,0	12,9	4,4	0,0
Tamamilə öz hesabıma təlim keçmişəm	13,9	3,6	7,3	2,9	0,0

19. İş şəraitinin təhlükəsizliyi üzrə bölgüsü
(yekuna və cinsə görə, faizlə)

	Kişilər	Qadınlar	Cins üzrə bölgü	
			Kişilər	Qadınlar
İş şəraitim təhlükəsizdir	85,6	92,5	55,7	44,3
İş şəraitim əlverişli deyil	6,5	4,2	67,8	32,2
İş şəraitim təhlükəlidir	4,3	0,9	87,0	13,0
Cavab verməyə çətinlik çəkirəm	3,6	2,4	66,9	33,1
Cəmi faizlə	100,0	100,0	57,6	42,4

20. İş şəraitini əlverişsiz və ya təhlükəli hesab edənlərin bölgüsü
(yekuna və cinsə görə, faizlə)

	Qadınlar	Kişilər	Cins üzrə bölgü	
			Qadınlar	Kişilər
Kimyəvi maddələrin təhlükəli təsiri	3,2	2,4	33,8	66,2
Təhlükəli mexanizmlərlə iş	3,7	9,6	12,9	87,1
Lazer və ya ultrabənövşəyi şüalanmanın həddən artıq olması	1,2	0,4	54,5	45,5
Əlverişsiz temperatur rejimi	11,5	4,7	48,3	51,7
Səs-küyün və vibrasiyanın yol verilən həddən artıq olduğu iş şəraiti	13,4	9,6	34,8	65,2
İş yerində yol verilən həddən artıq tozluluq, qazlılıq və havanın nəmişliyi	3,0	3,2	26,5	73,5
İonlaşdırıcı radiasiya (radiasiya və ya bioloji faktor)	0,3	0,4	22,2	77,8
Elektrik gərginliyinin, maqnit və ya elektromaqnit dalğalarının, radio tezliklərinin həddən artıq olması	2,0	4,7	13,7	86,3
Yüksəkliklərdə iş	1,8	6,9	9,2	90,8
İşimin həddən artıq monotonluğu	3,6	1,6	46,5	53,5
Münasib şəraitli iş yerinin olmaması	14,8	9,1	38,7	61,3
Küçədə (açıq havada) iş	8,0	12,7	19,4	80,6
Ağır və gərgin fiziki iş	13,0	20,1	19,8	80,2
Gərgin zehni fəaliyyət	5,3	4,3	31,8	68,2
Yüksək əsəb gərginliyi	10,5	7,2	35,8	64,2
Görmə qabiliyyətinə mənfi təsirlər	3,0	2,0	37,2	62,8
İş yerinin zəif (və ya həddən artıq) işıqlandırılması	1,7	1,1	37,3	62,7
Cəmi	100,0	100,0	27,7	72,3

21. İş yerinə getmək üçün istifadə etdiyi nəqliyyat növü
(yekuna və cinsə görə, faizlə)

	Kişilər	Qadınlar	Cins üzrə bölgü	
			Kişilər	Qadınlar
Xidməti avtomobil	5,4	1,9	79,6	20,4
İctimai nəqliyyat	60,2	78,8	55,9	44,1
Şəxsi avtomobil	21,0	8,3	77,5	22,5
Piyada	13,4	11,0	48,3	51,7
Cəmi faizlə	100,0	100,0	57,6	42,4

22. İş yerinə çatmaq üçün orta hesabla sərf olunan vaxt üzrə bölgü
(yekuna və cinsə görə, faizlə)

	Kişilər	Qadınlar	Cins üzrə bölgü	
			Kişilər	Qadınlar
10 dəqiqədən az	16,5	20,5	52,4	47,6
10-30 dəqiqə	56,1	58,2	56,7	43,3
30 dəqiqə - 1 saat	24,1	19,5	62,6	37,4
1-2 saat	2,9	1,6	70,3	29,7
2 saat və daha çox	0,4	0,2	75,6	24,4
Cəmi faizlə	100,0	100,0	57,6	42,4

23. Əmək fəaliyyəti ilə yanaşı ev işlərinin yerinə yetirilməsi üzrə bölgü

min nəfər

Ev işlərinin öhdəsindən gəlməsi	Məşğul əhali, cəmi	o cümlədən yaş qrupları üzrə			
		15-29	30-49	50-64	65+
Cəmi	4671,6	1177,4	2393,8	1064,8	35,6
Ev işlərinin öhdəsindən asanlıqla gəlirəm	1188,5	322,0	587,6	271,9	7,0
Ev işlərinin öhdəsindən nisbətən asanlıqla gəlirəm	1274,7	292,6	679,2	296,5	6,4
Ev işlərinin öhdəsindən gəlmək bir az çətinidir	1045,7	248,6	552,9	236,8	7,4
Ev işlərinin öhdəsindən gəlmək çətinidir	342,1	82,3	176,3	76,3	7,2
Ev işlərinin öhdəsindən gələ bilmirəm	57,7	14,3	29,8	11,8	1,8
Ev işləri ilə məşğul olmuram	762,9	217,6	368,0	171,5	5,8
Kişilər	2408,2	632,5	1225,9	531,1	18,7
Ev işlərinin öhdəsindən asanlıqla gəlirəm	584,6	171,1	274,1	136,4	3,0
Ev işlərinin öhdəsindən nisbətən asanlıqla gəlirəm	633,9	160,4	316,4	153,5	3,6
Ev işlərinin öhdəsindən gəlmək bir az çətinidir	522,8	135,2	263,2	120,8	3,6
Ev işlərinin öhdəsindən gəlmək çətinidir	172,4	41,0	88,2	39,6	3,6
Ev işlərinin öhdəsindən gələ bilmirəm	44,7	12,1	21,5	9,7	1,4
Ev işləri ilə məşğul olmuram	449,8	112,7	262,5	71,1	3,5
Qadınlar	2263,4	544,9	1167,9	533,7	16,9
Ev işlərinin öhdəsindən asanlıqla gəlirəm	603,9	150,9	313,5	135,5	4,0
Ev işlərinin öhdəsindən nisbətən asanlıqla gəlirəm	640,8	132,2	362,8	143,0	2,8
Ev işlərinin öhdəsindən gəlmək bir az çətinidir	522,9	113,4	289,7	116,0	3,8
Ev işlərinin öhdəsindən gəlmək çətinidir	169,7	41,3	88,1	36,7	3,6

Ev işlərinin öhdəsindən gələ bilmirəm	13,0	2,2	8,3	2,1	0,4
Ev işləri ilə məşğul olmuram	313,1	104,9	105,5	100,4	2,3

24. 6 yaşadək uşaqlara qulluq üzrə bölgü

(yalnız qadınların cavabı əsasında)

min nəfər					
	Cəmi	o cümlədən yaş qrupları üzrə			
		15-29	30-49	50-64	65+
Cəmi	262,3	93,2	143,6	24,7	0,8
Şəxsən özüm	77,1	28,4	43,0	5,7	0,0
Ailəmin digər üzvləri	84,1	30,1	42,4	11,0	0,6
Qohumlarım	21,8	8,5	11,9	1,4	0,0
Dayə	7,6	1,7	5,1	0,8	0,0
Uşaq baxçasında	69,9	23,5	40,5	5,7	0,2
Kənar şəxslər (qonşular, tanışlar)	1,8	1,0	0,6	0,2	0,0

**“LAYİQLİ ƏMƏYİN SƏVİYYƏSİNİN ÖYRƏNİLMƏSİ
MƏQSƏDİ İLƏ KEYFİYYƏTLİ MƏŞĞULLUĞUN
QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ”NƏ DAİR SEÇMƏ
STATİSTİK MÜAYİNƏ**

Nəşrin ümumi rəhbəri
Dövlət Statistika Komitəsi
sədrinin birinci müavini

Vahab Məmmədov

Buraxılışa məsul
Əmək statistikasının şöbəsinin müdiri

Nemət Xuduzadə

İcraçılar:

Faiz Abdurəhimov
Tahir Bağirov

Əlavə məlumat üçün

tel: +(99412) 538 85 86
 +(99412) 539 82 78

e-mail: faiz@azstat.org
 tairb@azstat.org